

כט:

חזקת הבתים פרק שלישי בבא בתרא

מסורת הש"ס

עין משפט
גור מנחה

(א) ונקטין דף קטנא: (ב) גיל

דלע הכי

הגהות הב"ח

(א) גב' דבת זריעה: (ב) שם
אחר לקחיה דרב: (ג) נחמן:
(ד) רשב"ג דיהי סבי גרסי:
(ה) רספריא ליה למר זוטרא
והי' ולא דע' זה כוונתו וזכרה
ליה עשרה: (ו) ר"ה עשרה
אלא וכו' נאמא טרשין במח
ולמחר עליה שטר: (ז) ר"ה
קני: (ח) ר"ה ויל כחור וכו'
שלא עמך בדין מין:
(ט) ר"ה עליו להכיל רחיה
כגון וחינה למפער מחוק:
(י) ר"ה דיה (כע"ל) אמר
וכי' נעדרות הן דהא לא
דרי: (יא) באר' ולא היו
רובלים: (יב) באר' ולא היו
לכס מה בית: (יג) ר"ה
כשני גוואי הוה וכו':
דרך עלין:

אנו יודעים על הלכות מהמחלל כיון שדר בימים דר נמי גלילות אס
לא שטען המעורר שזכור לא דר ור"ח פירש דמר זוטרא קאי
אפירכא דרב יימר דפרין נוגעין בעדותו הן וקאמר מר זוטרא אי
טעין ואמר המחזיק ליתו מרי סהדי וכליל וכו' לי אגרא ופקדו ואלו
לה והנהו דייורי ציה אחריני נינהו
טענתו טענה ולא נוגעין בעדותו
הן (ה) דלא דייורי ציה השתא דמלי
למחר להו הכו לי אגר ביתא אלא
אינהו אמרו דייורא וחינהו אמרו
פרענו והפס שאמר הוא הפס שהמיר
דאי בעו אמרי לא דייורא ציה וליכא
למחר דילמא מחמיס להו שהוא לא
היה יודע כלל שהיו דרים בחומות בית
ובסמון לא גרסינן מודה מר זוטרא
אלא ומודה רבא דכע"י שלש שני
ביממא וכלילא אס הכן עדים (ו)
רובלים המחזיק בעיירות אע"ג דלא
אמרו דדרו ציה שלש שני ביממא
וכלילא אלא אמרי צדיקו היה זה
הבית שלש שנים לרפוח אע"ג שמים
רבים הם מחזיקים בעיירות ולא היו (ז)
צדיקא ציה שלש שני ופירש דלכא
ורבא מרזיחו ספירא להו דאין
לכין להביא עדים על הימים ועל
הלכות ורבא לא אמר ביממא וכלילא
אלא להוליך המהקש מהמחזיק וכל
לפלוגי אלאי אמת וקאמר מר זוטרא
אס אמר העדויה פסם שדרתו ג' שנים
מחזק ימים ולילות אע"פ שלא ראו
משם כל הימים והלילות אלא שצחקו
כן מחזקין אותו שכל שנה שהיו נכנסים
רוחין אותו צדיק טענתיה טענה
והוא היה למחר עדותו עדות אלא
אגב דנקיט צרישא דמילמיה אי טעין

רבינו גרשום

פירי מר זוטרא ברוכלין.
דאי האי מחזיק הוי רובל
המחזיק בעיירות דלא מצי
לפירי בה ביטמא וכלילא
ספרי שחלקו בסחורות
ואמר הוולל מחזיקי ג'
שנים כלא עשרו וראו
לא ידע לטעון כנגדו וראו
דקום (לוי) וכן דייורי
אינו שיהיה חזיר בביתו
שלא אהור שיהיה דר שם
שוק ליה וכו' ופירש דיה
לפער לטעון דליתיה ליה
רובל סהדי דר בה בין
כביטמא בין כלילא ואי לא
הוה חזקתו ופירי רב
הוא. דאמר לעיל ג' שנים
רפוחא דרפוחא בין ביטמא
בין כלילא פירי ראי מחזיק
חז' בחזקת דרפוחא כג' שנים
ביטמא אע"ג דלא ראי בה
כלילא הוה חזקתו ששים
לדפסא עבדי למחר בהו
ולא כלילא דפסי כביטמא
המחזיק עבדי בה כביטמא
אע"פ ביטמא: כי היכי
לדיוריכו לא הוה חזקתו.
משום דלית חז' מילת
דחזקת דרפוחא ללמלא נמי
לא הוה חזקתו ומשפלותיה
לה למפער. והני מילי
דלא הוה חזקתו היכא דלא
כחבי טרור שטר חזקתו
שעבודתו הוה שטר חזקתו
שנה אבל כחבי שטר חזקתו
אע"ג דלא חזקתו בה ג'
שנים רפוחא הוה חזקתו
משום דרפוחא קלא איה
לחז' ולחלול אע"פ דלא
לפירי ולפער וכו' וכו' דלא
עשרי הוה חזקתו: אמר
רבא אכלה כולה קרקע
שני חזקת חזן מבית רובע
כה: אבל לאו בת זריעה
היה. אחוץ בית רובע אלא
זריעה היה ולא קני ליה
אגב ארעא אי לא שטח בה
פירי אגב נמי בהאי בית
רובע אי לא יכיר בה מדי
לא קני לה אגב ארעא:
אמר רבא נמי. והתחתי
גא כשכנינו גוואי. והתחתי
גא כששטח בה ויור
פמי. אמר ליה ללוקח הוה
ברור אכילתך כלומר הוה
עדים שלא שיתם עמך
במדי גוואי והתחתי הוה
ורב נחמן וכו' אוקמה הוה
בדי מוכר ולחכי אמר ליה
רבא ויגא וכו' כיד לוקח
הוה לך לאוקמה ויור
המוכר המוציא מחבורו
עליו הראיה דמוכר להוציא
קאמי:

הכי גרסינן ומודה מר זוטרא ברוכלין המחזיקין בעיירות דאע"ג כו'.
אע"ג דספירא (א) למר זוטרא דאי טעין טענתיה טענה אכל אלו לא
נטעון בשנילו מדי הוא היכא דהוי מעורר רובל המחזיק בעיירות
למכור קיטוי נשים ואינו חוזר לעירו כי אס לומר ארוך דאע"ג דלא

טעין ליתיה מחזיק סהדי דדר ציה
לרפוח יומם ולילה אכן טענתו ליה
דלילמא משום דלא קביע במחל
המחזיק זה צדיקו וכו' הוה אמי במחל
הוי נפיק האי מחזיק מן ביתא ולא
ידע ליה זה המעורר מעולם
שהמחזיק זה צדיקו ולכן שחק ולא מיהר
הלכן יביא המחזיק עדים שלא יא
מן הבית כל שלש השנים אפילו לילה
אחת. וכו' ומדי רבא דהא לא איירי
רבא לעיל אי טענתו ליה אי טעין איכא
לנפשיה וכל מלי דמחק רבא דעיל
אליכא דרב הונא מרין ואי גרסינן הכי
הוה לן למגריס ומודה רב הונא: ומודה
רב הונא. אע"ג דעבי לרפוח יום ולילה
במנוונותא דמחזיק. מחזיק טענתו
בזן לחס ויין דאי טעין אין חוששין
לנעמנו דאע"ג דלא דר צו גלילות
חזקת מעלייתא היא שאין דירמין אלא
צדיקא: מר זוטרא דאשונה כו'.
עובדת לזה שנה ולזה שנה שאין אחד
מזה יכול להמחזיק בה ג' שנים לרפוח
להפסיד חזירו: עיטרא. שטר חזקתו
ועדים שצמחור להו שנה וזה שנה.
י"מ קלא איה ליה וזהו לו למחזיק מדי
ולא מיהר ולא למחר הוה חזקתו דכמי
שמכרה להם (ו) כפניו דמי שחזר
הניסח עדים וכו' וכו' עיטרא
שטר חזקתו ושחק אי נמי כיון דאיכא
רמתי שני חזקתו מפורדות ועיטרא
איכא קלא וכו' חזקתו גמורה דמי דהיה
לו למחזיק ולא מיהר. ואין נראה לי כלל
אלא משלש שנים לרפוח הוה חזקתו

כיון דאיכא עדים ושטר בין זה לזה כדאמרין לקמן בפירקין (דף מא):
שלש לקוחות מעטרפות אחר רב וכו' בשטר חזקתו אחר רב אע"ג דכל
אחד אין מחזיק אלא שנה אחת מעטרפים שלש השנים לחזקת משום
דמחזק שטר קלמו ה"ל לא שנה אחת מעטרפות דהוה חזקתו שנה
למעורר למחזיק בחזק שלש שנים ואינו יכול לומר כשניל שראיתי
מחזיק גדילין לא מחזיק שיהיה קבור לך אחת עשרה שנים אחת ירשים
לחזקת שנים לרפוח שהשטר מוכיח שלא כשניל כן עדים אלא
שע"מ כן חלקו שכן יהו משתמשין. וכן עיקר: חזן מביא רובע.
באותו שנה שלא נעבד צו ולא מרע: דבר זריעה היא. דאמר ליה
אי דידך הוה אחי לא זרעמ וכו' חזקתו לא אחי: אלא מעשה.
הלוקח מחבורו צונמא (ו) כנמי קני לה בזהו אכלה של שלש שנים
הואיל ואינה צריעה וכו' אינו קונה אותה בהעמדת שם בהמחזיק
לרצון ולרעות או לשטיתת פירותיו: הכא נמי כו'. ולא קני
לה אגב ארעא: ואכלתיה שני חזקתו. ואצדמי שטרי ואחיה לא מחזיק
לי שאדור כשערי: אחר ליה. מעורר: אלא כשכנינו גוואי הוה.
בחדרים הפנימים היתה עיקר דרמי והיה עובר דרך עליו
ומשתמש עמך בבית החזון שדרתו כן ברשותו ולכן דרן מחזיק:
אמר ליה. למחזיק: ויל ברור אכילתך. הכא עדים שדרת בבית
לדך ג' שנים בלא אותו שנה עמך (ו) כדן כל חזקת ג' שנים שזריך
לביא עדים שהמחזיק זה חזקתו גמורה: הוולל מחזיקו. דהיינו
מוכר שחזר לוקח מוחזק: עליו. (ו) למעורר לביא רחיה שנשתמש
עמו. וספירא ליה לרבא דכיון שראו עדים לזה המחזיק שנשתמש בו
שלש שנים אין לנו לחוש שמא גם זה היה עמו הואיל ולא שמענו
בגמיה היום. והאי עובדא לא מחזקס אלא כשהיה לו עדות
למעורר דבית זה שלו היה אכל בלא עדות אפילו רב נחמן
מודי דהמחזיק נאמן בלא רחיה שהפס שאמר הוא הפס שהמיר
דאי בעי אמר שלי הוא מעולם כי אמר נמי מין וצניחא מהימן:
כל

שני ימים ואין לך שלש שנים שלימות והעדים אינן יודעים ופירש:
לא

אומר נמי טענתיה טענה ומודה רבא וה"ה מר זוטרא ואני
ברוכלין המחזיק בעיירות אף על גב דלא טען טענתו ליה דאין צריכים
לעיד שראו ממש שהיה הם מחזיקין בעיירות ואין יכולין להעיד על
הרחיה אלא עידו שצחקו היה זה הבית שלש שנים ימים ולילות:
ומודה רב הונא בחנונת רחזוא דביטמא עבדי וכו' אע"ג דא
פירוש ומועיל להם אס המחזיק ג' שנים ואע"ג דלאו שלש
לרפוח אלא מפחזות כיון דאורחיהו צדיק דהוי כחזיר דמוכר צנאי
ואס חזקתו א"כ פשיטא דמודה רב הונא כפריך לעיל גבי צנאי וי"ל
לפי שני אדם שאינם מנוונים דרים בהן בין ציוס וכלילא ואחון צריכים
ג' שנים לרפוח יום ולילה וכו' דחזונוס נמי יטערו כן קא שמע לן
ומהאי טעמא אמי ספיר דכעין להו שלש שנים שלימות דהיינו ו' שנים
אע"ג דבשדות וית הבדים לא צעין אלא שלש שנים בין הכל (אלא)
היינו משום דכמו שאר בני אדם הדריס שם שאין מנוונים בעו ג' שנים
ציוס וכלילא ה"ג מנוונים בעו ג' שנים שלימות דהיינו ו' שנים והא
דלא אימי להא לעיל גבי ומודה רב הונא חזקתו ר"מ משום דלא סלקא
שמעממא דבתי וכו' האי גוואל איכא בסוף [הטעם] (ב"ק דף סא): גבי
ומודו חכמים לרבי יהודה: דלא חזקתו אחרדי. ואע"ג דמתן לקמן
(דף מג). השותפין אין להם חזקת זה על זה פרש"י דהכא חזקתו לעשות
כן לפי שלא היה להם עדי שותפות וקשיא לר"י דא"כ אותו שהמחזיק שנה
ראשונה יאמר שהוא שלו כיון שאין עדים שיש למחזיק חלק ונראה לר"י
דלא היו רוצים שחזקת האחד שלש שנים שלא תשטחנה השותפות:
אבל כתוב עיטרא קלא איה. והא דאמר בהמפקדי (כ"מ נט) ושם
ד"ה לא גבי אין מורידין לנכסי קטן ל"ש עבדי עיטרא ל"ש לא
בעידין גבי ימי החמירו [וע"פ חזק' חזק' נעין מ. ד"ה והאמין]:
בשכנינו גוואי הוה. והוא לי (ו) אורח עמך ונראה לי שהיה לו
עדים שהיה כשכנינו גוואי אכל לא היו יודעים בלאה דרך
היה יוצא דלי לא היה לו עדים כלל דהוה כשכנינו גוואי היכי הוה קאמר
רב נחמן ויל ברור אכילתך דאע"פ יש להם לעדי חזקתו לידע שלא היה
המעורר בחומות בית כל שלש שנים ואס יאמר המעורר הייתי עמך

